

MUSTAQILLIK SHAROITIDA O'ZBEKISTONNING GENDER MUAMMOLARI

Naurizbaev Zinatdiyin

Berdaq nomidagi Qoraqalpoq davlat universiteti talabasi

Muratbaeva Yulduz

Berdaq nomidagi Qoraqalpoq davlat universiteti talabasi

Quwanishbaeva Muqaddas

Berdaq nomidagi Qoraqalpoq davlat universiteti talabasi

<https://doi.org/10.5281/zenodo.15346315>

Annotatsiya. Mazkur maqolada O'zbekiston mustaqillikka erishgan davrdan boshlab mamlakatdagi gender muammolari, ularning sabablari va bartaraf etish yo'llari tahlil qilinadi. Gender tenglikka erishish yo'lida amalga oshirilgan qonunchilik islohotlari, ta'lim va mehnat sohalarida ayollar va erkaklar uchun teng imkoniyatlar yaratish borasidagi harakatlar yoritiladi. Shuningdek, gender stereotiplari, madaniy cheklovlar va iqtisodiy to'siqlar kabi mavjud muammolar milliy va xalqaro tajribalar asosida baholanadi. Maqolada gender tenglikni ta'minlash bo'yicha takliflar ilgari suriladi.

Kalit so'zlar. Gender, tenglik, stereotiplar, qonunchilik, islohotlar, ayollar huquqlari

GENDER ISSUES IN UZBEKISTAN IN THE CONTEXT OF INDEPENDENCE

Abstract. This article analyzes gender issues in Uzbekistan since gaining independence, focusing on their causes and potential solutions. It highlights legislative reforms implemented to promote gender equality, as well as efforts to ensure equal opportunities for women and men in education and employment. Moreover, the article evaluates existing problems such as gender stereotypes, cultural constraints, and economic barriers, based on national and international experiences. Recommendations are proposed to strengthen gender equality in the country.

Keywords: Gender, equality, stereotypes, legislation, reforms, women's rights.

ГЕНДЕРНЫЕ ПРОБЛЕМЫ УЗБЕКИСТАНА В УСЛОВИЯХ НЕЗАВИСИМОСТИ

Аннотация. В данной статье анализируются гендерные проблемы в Узбекистане с момента обретения независимости, их причины и пути их устранения. Освещаются законодательные реформы, направленные на достижение гендерного равенства, а также меры по обеспечению равных возможностей для женщин и мужчин в сфере образования и труда. Кроме того, рассматриваются существующие проблемы, такие как гендерные стереотипы, культурные ограничения и экономические барьеры,

на основе национального и международного опыта. В статье предложены рекомендации по обеспечению гендерного равенства в стране.

Ключевые слова: Гендер, равенство, стереотипы, законодательство, реформы, права женщин.

O'zbekiston mustaqillikka erishgach, mamlakatda inson huquqlari, xususan ayollar huquqlarini ta'minlash, gender tenglikni qaror toptirish masalalari davlat siyosatining ustuvor yo'nalishlaridan biriga aylandi. Shunga qaramay, mustaqillik yillarida jamiyatda mavjud bo'lgan gender muammolari hanuz dolzarbligicha qolmoqda. Ushbu maqolada O'zbekistonda mustaqillik sharoitida gender tenglikka erishish yo'lidagi yutuqlar va dolzarb muammolar kompleks tarzda tahlil qilinadi.

O'zbekistonda gender tenglikni ta'minlashga qaratilgan bir qator normativ-huquqiy hujjatlar qabul qilindi. Jumladan, O'zbekistonda mustaqillikdan so'ng ayollar va erkaklar uchun teng huquq va imkoniyatlarni ta'minlashga qaratilgan huquqiy bazalar shakllandi. 2019-yilda qabul qilingan "Ayollar va erkaklar uchun teng huquq va imkoniyatlar kafolatlari to'g'risida"gi Qonun gender tenglikni qonuniy asosda mustahkamladi. Shuningdek, 2022–2030-yillarga mo'ljallangan *Gender tenglik strategiyasi* qabul qilinib, davlat siyosatining muhim yo'nalishiga aylandi, BMT va boshqa xalqaro tashkilotlar bilan hamkorlikda olib borilayotgan loyihalar mavjud. Shunga qaramay, amaliyotda gender tenglikka erishish borasida bir qator to'siqlar mavjud. Masalan, ayollarning siyosiy hayotdagi ishtiroki pastligicha qolmoqda, mehnat bozorida ayollar ko'proq past maoshli va an'anaviy kasblarda band bo'lmoqda. Ta'lim tizimida ham qiz bolalarning ba'zi fanlar yoki sohalarda kam ishtirok etishi gender stereotiplari bilan bog'liq.

Madaniy qadriyatlar va patriarxal dunyoqarash gender muammolarining ildizi hisoblanadi. Ba'zi hollarda oiladagi qarorlar faqat erkaklar tomonidan qabul qilinadi, bu esa ayollarning ijtimoiy faolligini cheklaydi. Xalqaro tajribalar ko'rsatadiki, gender tenglikka erishish uchun faqat qonunchilik emas, balki ongni o'zgartirish, gender madaniyatni shakllantirish, ayollarning ijtimoiy faolligini qo'llab-quvvatlash muhim ahamiyatga ega.

Xulosa qilib aytganda, O'zbekistonda mustaqillik yillarida gender tenglik sohasida muhim yutuqlar qayd etilgan bo'lsa-da, hali ham ijtimoiy stereotiplar, madaniy cheklovlar va iqtisodiy tengsizliklar mavjud. Ushbu muammolarni bartaraf etish uchun qonunchilikni takomillashtirish bilan birga, aholining gender madaniyatini oshirish, ta'lim tizimi va ommaviy axborot vositalarining rolini kuchaytirish zarur. Bu yo'nalishda olib boriladigan chora-tadbirlar jamiyatda tenglik, adolat va farovonlikni mustahkamlashga xizmat qiladi.

REFERENCES

1. Turemuratova, Aziza, Rita Kurbanova, and Barno Saidboyeva. "EDUCATIONAL TRADITIONS IN SHAPING THE WORLDVIEW OF YOUNG PEOPLE IN FOLK PEDAGOGY." *Modern Science and Research* 2.10 (2023): 318-322.
2. Kurbanova, R. J., and B. E. Saidboeva. "MAKTAB VA OILADA ESTETIK TARBIYANI SHAKLLANTIRISH JARAYONIDA O'QUVCHILARNING AKSIOLOGIK DUNYOQARASHINI RIVOJLANTIRISH." *Inter education & global study* 9 (2024): 114-121.
3. Jarasovna, Kurbanova Rita. "The Role of National Values in Shaping the Aesthetic Worldview of Schoolchildren." *International Journal of Pedagogics* 5.03 (2025): 55-58.
4. Asamatdinova, J., and B. Saidboeva. "Diagnosis and Correction of the Development of Value Orientation in Students in the Process of Moral and Aesthetic Education." *JournalNX* 9.6 (2023): 274-277.
5. Turemuratova, Aziza, and Kamola Yoldasheva. "PSYCHOLOGICAL CONFIDENTIALITY OF THE FORMATION OF STUDENTS'COLLABORATIVE SKILLS BASED ON MULTI-VECTOR APPROACHES IN EDUCATION." *Modern Science and Research* 4.4 (2025): 262-269.
6. Turemuratova, Aziza, Shahlo Matmuratova, and Nargisa Tajieva. "THE DEPENDENCE OF MULTI-VECTOR APPROACHES ON PEDAGOGICAL METHODS AND PSYCHOLOGICAL TRAINING IN IMPROVING STUDENTS'COLLABORATIVE SKILLS BASED ON THE EDUCATIONAL PROGRAM." *Modern Science and Research* 4.4 (2025): 50-55.